

ARTS ESCÈNIQUES

Una lliçó sobre l'art de la impertinència

Rosa M. Sardà recupera la sinceritat ètica i política de M. Aurèlia Capmany

Anàlisi

JUAN CARLOS OLIVARES

Gràcies, Rosa Maria Sardà. Gràcies per prestar la veu a una d'aquestes veus que han quedat mudes en una societat cada vegada més sorda per a determinades paraules. Gràcies per recordar com de necessària segueix sent. Fa deu anys, quan es va organitzar el primer Any Capmany, el grau de sordesa encara no era absolut, quedava un ressò amb un mínim significat per a qui encara estigués disposat a escoltar. Han passat deu anys més. Sordesa total. La commemoració de les dues dècades transcorregudes des de la mort de Maria Aurèlia Capmany ocupa una agenda menys densa. Conferències, exposicions (a l'Institut d'Estudis Catalans), lectures dramatitzades (*La viuda trapella* a *La Seca*), publicacions, actes oficials (el 27 de febrer, Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona). I entre el guió inevitable, moments de genuïna emoció: *Complicitats*, una semblança conjunta de la Capmany i Montserrat Roig, celebrada l'octubre passat a la Virreina, i *Cartes impertinents*, una de les sessions del cicle *Cartes lliures* dirigides per Pau Carrió.

Emoció que sorgeix de veus que ja no existeixen. Falten les boques, falta l'actitud i falta la determinació ètica. Veus que ens recorden que hi va haver un temps en què es parlava amb convicció, en què es creia en la justícia de les paraules. Són veus –incloent-hi la de Rosa Maria Sardà– que ara sí que ens semblen impertinents. Una sinceritat molesta. Altivesa de trinxera, tan allunyada del mel·lifu tartufisme imperant. Oratòria romana, polida en escoles de negocis i partits funambulistes. Sense soroll, han imposat la “neo-

20 ANYS SENSE CAPMANY
L'escriptora rebrà diversos homenatges amb motiu del vintè aniversari de la seva mort.

FOTOS CEDIDES PER JOSEP A. CODINA

llengua” que va anticipar George Orwell a 1984.

Gravada o per mediació de la gran Sardà, la paraula de Capmany és percebuda com una valuosa eina de lluita que no es podia ni s'havia de malbaratar en discursos buits. El 1971, Capmany ja alertava a *Cartes impertinents* sobre el perill de la satisfacció, de donar per acabada la història, com després pregonarien els historiadors neoliberals. Un avís centrat en un feminisme autocrític però no rendit. Cartes defensades amb un excel·lent ús del llenguatge, reivindicant el localisme perdut del barceloní i una empàtica ironia. Capmany diu el mateix que Elfriede Jelinek però dècades abans i amb molta menys acritud. Una displícit ironia que li escau com un guant a la Sardà, molt còmoda al

Política
Sense Capmany no existirien el Lliure de Montjuïc ni el Mercat

Lliure amb l'única companyia d'un turó de llibres i un faristol.

Però hi ha una segona lectura facilitada per un pròleg de la Sardà, recordant que sense la Capmany el Lliure de Montjuïc mai hauria existit, i per un fragment de vídeo de l'escriptora reivindicant la política com a motor cultural. Quan la política era sinònim de construcció i no de desconstrucció d'un model cívic. Quan encara s'entenia com una acció civil o com l'ordenament de la ciutat. El sentit que impulsava el 1982 la conversió d'un edifici abandonat de l'Exposició del 1929 al Mercat de les Flors. Quan la política contribuïa i no restava. Quan encara no érem ni sords, ni cecs, ni muts. —